

การประเมินโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดี
ด้วยกระบวนการลูกเสือโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบุญอุปถัมภ์)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1*

THE PROJECT ASSESSMENT OF STUDENT DEVELOPMENT FOR CITIZENSHIP
THROUGH THE SCOUTING PROCESS WITH KLONGSONG SCHOOL
(SAWETSOMBOON-UPPHATHAM) PATHUM THANI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1

ไพพกา ผิวดำ

Paipaka Pewdum

โรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบุญอุปถัมภ์)

Klongsong School (Sawetsomboon-upphatham), Thailand.

E-mail: paipaka2512@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินความสอดคล้องของบริบทที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดี ด้วยกระบวนการลูกเสือของโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบุญอุปถัมภ์) 2) ประเมินความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าที่ใช้ในโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดี ด้วยกระบวนการลูกเสือของโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบุญอุปถัมภ์) 3) ประเมินความเหมาะสมของกระบวนการที่ใช้ในโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดี ด้วยกระบวนการลูกเสือของโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบุญอุปถัมภ์) 4) ประเมินผลผลิตจากการดำเนินโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดี ด้วยกระบวนการลูกเสือของโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบุญอุปถัมภ์) โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ กลุ่มตัวอย่างในการประเมิน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 30 คน ผู้รับผิดชอบโครงการ 7 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 10 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 316 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 364 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

* Received: 7 February 2023; Revised: 25 June 2023; Accepted: 26 June 2023

ผลการประเมินพบว่า โครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดีด้วยกระบวนการลูกเสือของโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบุญอุปถัมภ์) ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยผลการประเมินโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินเป็นอันดับแรก คือ ด้านผลผลิตของโครงการ รองลงมา คือ ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ ด้านกระบวนการของโครงการ และด้านบริบทของโครงการ ตามลำดับ เนื่องจากใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติและเข้าถึงธรรมชาติของเด็กและเยาวชนได้ดีที่สุด จึงเป็นแนวทางที่เหมาะสมสำหรับนำมาใช้ในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองที่ดี

คำสำคัญ: การประเมินโครงการพัฒนานักเรียน, ความเป็นพลเมืองที่ดี, กระบวนการลูกเสือ

Abstract

This research article endeavors to evaluate the effectiveness of a student development project aimed at fostering good citizenship through the Scouting process at Klong Song School (Sawetsomboon-Upphatham). The study focuses on four key aspects: 1) assessing the conformity of the project's implementation context, 2) evaluating the suitability of input factors employed in the project, 3) appraising the appropriateness of the project's processes, and 4) gauging the productivity resulting from the project's implementation. The evaluation was conducted using the Context, Input, Process, and Product (CIPP) Model. The sample group for assessment comprised an educational institution administrator, 30 teachers, 7 project personnel, 10 basic education committee members, and 316 parents of students, totaling 364 participants. A questionnaire featuring a 5-point rating scale served as the assessment tool. The collected data were analyzed using mean and standard deviation statistics.

The findings of the evaluation indicated that the project's overall assessment for student development in citizenship through the Scouting process at Klong Song School (Sawetsomboon-Upphatham), under the auspices of Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 1, attained the highest level of compliance with the evaluation criteria. The aspect with the highest average evaluation score was the project's outputs, followed by the input factors, project processes, and project context, respectively. The success of the project can be attributed to its utilization of practical learning activities

that align with the nature of children and youth, thereby making it an appropriate approach for fostering good citizenship.

Keywords: Assessing the Implementation of a Student Development Project, Good Citizenship, Scouting Process

บทนำ

สังคมโลกมีความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็ว ความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นวัตกรรมทั่วทุกมุมโลก สามารถเชื่อมโยงกันอย่างง่ายดาย เกิดการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก การขยายและย้ายฐานทางเศรษฐกิจการลงทุน ความพยายามในการสร้างความมั่นคงทางการเมืองการปกครองระหว่างประเทศ การเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพโดยเน้นคุณค่าของมนุษยธรรมและคุณธรรม เกิดการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างประชากรและสังคม ความรวดเร็วของการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยง อาจนำมาซึ่งผลกระทบต่อทุกประเทศ ทางบวกและทางลบ ดังนั้น ศตวรรษที่ 21 จึงถือเป็นช่วงเวลาที่ทำนายความเป็นมนุษย์ที่ต้องเตรียมพร้อมรับมือกับปัจจุบันและอนาคต ทุกประเทศต้องคำนึงและเร่งวางแผนเพื่อกำหนดทิศทางนโยบายพัฒนาพลเมืองให้พร้อมและก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาของโลกดังกล่าว (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557) สืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมต่อสังคมไทยเป็นอย่างยิ่ง คนให้ความสำคัญกับวัตถุเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น จนทำให้เกิดความเสื่อมทางศีลธรรม ทวีความรุนแรงและเกิดปัญหาทางสังคมตามมาอย่างต่อเนื่อง สิ่งหนึ่งที่จะช่วยให้สังคมเกิดความสงบสุขและอยู่ร่วมกันอย่างสันตินั้นคือ ทุกคนต้องปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดี รู้หน้าที่และยึดมั่นในหลักศีลธรรมและคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม มีหลักการทางประชาธิปไตยในการดำรงชีวิต ปฏิบัติตนตามกฎหมาย ดำรงตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม (กลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์, 2555) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและสังคมไทย โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพของคน ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา และอัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อบ่มบ่มสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน เนื่องจากคนเป็นทั้งเป้าหมายสุดท้ายที่จะได้รับผลประโยชน์ และผลกระทบจากการพัฒนา ขณะเดียวกัน คนก็เป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อไปสู่เป้าประสงค์ที่ต้องการ จึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพของคนในทุกมิติอย่างสมดุล ทั้งร่างกาย จิตใจ ความรู้และทักษะความสามารถ เพื่อให้เพียบพร้อมทั้งด้านคุณธรรมและความรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

การส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าไปมีส่วนร่วมและมีบทบาทหน้าที่ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับโลก ทราบถึงสิทธิและกฎ ข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อการพัฒนา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557) สอดคล้องกับวิจารณ์ พานิช ที่ได้กล่าวถึงทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ว่า สาระวิชามีความสำคัญแต่ไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้เพื่อมีชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันการเรียนรู้สาระวิชา (Content หรือ Subject matter) ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของศิษย์ โดยครูช่วยแนะนำและช่วยออกแบบกิจกรรม ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้า ของการเรียนรู้ของตนเองได้ โดยทักษะที่สำคัญ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับโลก (Global awareness) ความรู้เกี่ยวกับการเงิน เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, economics, business and entrepreneurial literacy) และความรู้ด้านการเป็นพลเมืองดี (Civic literacy) จะเห็นได้ว่า ทุกภาคส่วนล้วนให้ความสำคัญในการศึกษาและพัฒนาความเป็นพลเมืองเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งพลเมืองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทุกสังคม เป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าและมีความมั่นคง การเป็นพลเมืองดีจะนำมาซึ่งความรับผิดชอบ และหน้าที่ที่สำคัญที่ต้องปฏิบัติ เพราะความเป็นพลเมืองเป็นรากฐานที่สำคัญของประชาธิปไตย ประชาชนในสังคมใดมีความเป็นพลเมืองแล้ว สังคมนั้นจะเป็นสังคมพลเมือง (Civil society) สังคมจะเข้มแข็งเกิดการพัฒนายั่งยืนมั่นคง การศึกษาเป็นกุญแจสำคัญอันเป็นเครื่องมือและกลไกหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (วิจารณ์ พานิช, 2558) ตามคำกล่าวที่ว่า “การศึกษาเป็นเสาหลักของการพัฒนายั่งยืน สังคมในวันพรุ่งนี้ถูกกำหนดโดยทักษะและความรู้ที่ต้องการในปัจจุบัน” (Unesco, 2565) ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นรากฐานที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มีจุดมุ่งหมายพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การมีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต การมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย การมีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข มุ่งเน้นให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และสถานศึกษามุ่งพัฒนาให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมี

ความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ประกอบด้วย รักชาติ ศาสนา กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

โรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบุรณ์อุปถัมภ์) ได้ดำเนินการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และวิถีชีวิตที่เป็นสุข ตามสังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษา ซึ่งนอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริม สนับสนุน นักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน นับเป็นสิ่งสำคัญ ประการหนึ่งของการพัฒนา โรงเรียนได้นำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ คือ 1. รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 2. ซื่อสัตย์ 3. มีวินัย 4. ใฝ่เรียนรู้ 5. อยู่อย่างพอเพียง 6. มุ่งมั่นทำงาน 7. รักความเป็นไทย 8. จิตสาธารณะ ตัวชี้วัดในสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้แก่ 1. ปฏิบัติตามกฎหมาย 2. การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรม 3. แสดงออกถึงมารยาทไทย 4. อธิบายวัฒนธรรมที่แตกต่าง 5. ติดตามข่าวสารเหตุการณ์ 6. บทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 7. มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ส่งเสริมประชาธิปไตย 8. เห็นความสำคัญของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ค่านิยมหลัก 12 ประการ ได้แก่ 1. รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 2. ซื่อสัตย์ เสียสละ 3. กตัญญู 4. ใฝ่หาความรู้ 5. รักษาวัฒนธรรม 6. มีศีลธรรม 7. เข้าใจประชาธิปไตย 8. มีระเบียบวินัย 9. เคารพกฎหมาย 10. ปฏิบัติตามพระราชดำรัส 11. ดำรงตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 12. มีความเข้มแข็งและละอายต่อบาป 12. คำถึงประโยชน์ส่วนรวม จุดเน้นรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง ได้แก่ 1. ความเป็นไทย 2. รักชาติ ศาสนา และเทิดทูนพระมหากษัตริย์ 3. ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย 4. ความปรองดองสมานฉันท์ และ 5. ความมีวินัยในตนเอง มาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดีด้วยกระบวนการลูกเสือ โรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบุรณ์อุปถัมภ์) ซึ่งในการดำเนินงานโครงการในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้วางแผนและจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของโรงเรียน

จากความสำคัญข้างต้น โรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบุรณ์อุปถัมภ์) ได้ตระหนักถึงปัญหา มองเห็นความสำคัญของการพัฒนานักเรียนให้เป็นพลเมืองที่ดี ตามศักยภาพและตามความมุ่งหวังของชุมชนและสังคม สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน และต่อเนื่อง อันจะส่งผลดีถึงการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน จึงได้จัดทำโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดีด้วยกระบวนการลูกเสือ โรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบุรณ์อุปถัมภ์) ขึ้น โดยมุ่งหวังเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดี โดยใช้การพัฒนาด้วยกระบวนการลูกเสือ ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดี 10 ด้าน ได้แก่ 1) รักความเป็นไทย 2) รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 3) ซื่อสัตย์สุจริต 4) มีวินัย 5) ใฝ่เรียนรู้ 6) อยู่อย่างพอเพียง

7) ประสงค์สมานฉันท์ 8) ดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย 9) มุ่งมั่นในการทำงาน และ 10) จิตสาธารณะ เพื่อให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่งของสังคมเป็นพลเมืองที่ดีในการเสริมสร้างสังคมและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินความสอดคล้องของบริบทที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดี ด้วยกระบวนการลูกเสือของโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบูรณ์อุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

2. เพื่อประเมินความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าที่ใช้ในโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดี ด้วยกระบวนการลูกเสือของโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบูรณ์อุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

3. เพื่อประเมินความเหมาะสมของกระบวนการที่ใช้ในโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดี ด้วยกระบวนการลูกเสือของโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบูรณ์อุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

4. เพื่อประเมินผลผลิตจากการดำเนินโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดี ด้วยกระบวนการลูกเสือของโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบูรณ์อุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การประเมินโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดีด้วยกระบวนการลูกเสือของโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบูรณ์อุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผู้วิจัยใช้รูปแบบการประเมินของแดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) ที่เรียกว่ารูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP model) ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ประเมินความสอดคล้องของบริบทที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดีด้วยกระบวนการลูกเสือของโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบูรณ์อุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ระยะที่ 2 ประเมินความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าที่ใช้ในโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดี ด้วยกระบวนการลูกเสือของโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบูรณ์อุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ระยะที่ 3 ประเมินความเหมาะสมของกระบวนการที่ใช้ในโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดี ด้วยกระบวนการลูกเสือของโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบูรณ์อุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ระยะที่ 4 ประเมินผลผลิตจากการดำเนินโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดี ด้วยกระบวนการลูกเสือของโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบูรณ์อุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 30 คน ผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 7 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 10 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 316 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 364 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้ประเมินสร้างขึ้นเอง มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ โดยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา คำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง จากการสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน มีค่าระดับระหว่าง 0.80 – 1.00 และตรวจสอบความเที่ยงด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.840

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การประเมินโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดีด้วยกระบวนการลูกเสือโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบูรณ์อุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การประเมินความสอดคล้องของบริบทที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดีด้วยกระบวนการลูกเสือของโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบูรณ์อุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความสอดคล้องของบริบทที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดีด้วยกระบวนการลูกเสือของโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบูรณ์อุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมมีความสอดคล้องอยู่ในระดับ

มาก ($\bar{x} = 4.40$, $SD = .76$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินความสอดคล้องสูงเป็นอันดับแรก คือ โรงเรียนวางแผนการดำเนินงานโครงการโดยใช้ข้อมูลหรือผลการประเมินต่าง ๆ จากการดำเนินงานที่ผ่านมา เป็นสารสนเทศประกอบการตัดสินใจและกำหนดทางเลือก ($\bar{x} = 4.74$, $SD = .75$) รองลงมา ได้แก่ วัตถุประสงค์และแนวการดำเนินงานของโครงการสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นและจุดเน้น และทิศทางการพัฒนาของโรงเรียน ($\bar{x} = 4.70$, $SD = .70$) และโรงเรียนมีสภาพการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครอง ประชาชน สมาคม ชมรม และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ ($\bar{x} = 4.68$, $SD = .74$) ตามลำดับ

2. การประเมินความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าที่ใช้ในโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดีด้วยกระบวนการลูกเสือของโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบูรณ์อุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าที่ใช้ในโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดี ด้วยกระบวนการลูกเสือของโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบูรณ์อุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.48$, $SD = .75$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินความเหมาะสมสูงเป็นอันดับแรก คือ โรงเรียนมีศักยภาพในการจัดหา ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการดำเนินโครงการ ($\bar{x} = 4.73$, $SD = .71$) รองลงมา ได้แก่ คู่มือการดำเนินโครงการมีความเหมาะสม ชัดเจน เป็นรูปธรรมที่ทุกฝ่ายเข้าใจในการปฏิบัติงานในทิศทางเดียวกัน ($\bar{x} = 4.70$, $SD = .80$) และโรงเรียนมีการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมของโครงการอย่างเพียงพอ ($\bar{x} = 4.67$, $SD = .70$) ตามลำดับ

3. การประเมินความเหมาะสมของกระบวนการที่ใช้ในโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดีด้วยกระบวนการลูกเสือของโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบูรณ์อุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของกระบวนการที่ใช้ในโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดีด้วยกระบวนการลูกเสือของโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบูรณ์อุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$, $SD = .77$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินความเหมาะสมสูงเป็นอันดับแรก คือ มีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้เหมาะสมกับทรัพยากร และข้อจำกัดหรือโอกาสที่ดีกว่าในระหว่างการดำเนินงาน ($\bar{x} = 4.75$, $SD = .75$) รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมยกย่องชมเชยต่อผู้ที่ประสบความสำเร็จเป็นแบบอย่างจากการจัดกิจกรรม ทั้งฝ่ายครูที่เป็นผู้จัดกิจกรรมและนักเรียนที่เป็นฝ่าย

รับการพัฒนา ($\bar{x} = 4.72$, $SD = .80$) และกระบวนการดำเนินกิจกรรมของโครงการเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ($\bar{x} = 4.71$, $SD = .80$) ตามลำดับ

4. การประเมินผลผลิตจากการดำเนินโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดี ด้วยกระบวนการลูกเสือของโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบุญอุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินผลผลิตจากการดำเนินโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดีด้วยกระบวนการลูกเสือของโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบุญอุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.59$, $SD = .79$) ผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินสูงเป็นอันดับแรก คือ ด้านดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย ($\bar{x} = 4.64$, $SD = .80$) รองลงมา ได้แก่ ด้านรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ($\bar{x} = 4.62$, $SD = .75$) และด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ($\bar{x} = 4.62$, $SD = .75$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการประเมินโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดี ด้วยกระบวนการลูกเสือของโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบุญอุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ผู้ประเมินนำมาอภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1. จากผลการประเมินโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดี ด้วยกระบวนการลูกเสือของโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบุญอุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ในภาพรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินเป็นอันดับแรกและอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านผลผลิตของโครงการ รองลงมา ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ ด้านกระบวนการของโครงการ และด้านบริบทของโครงการตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการดำเนินโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดีด้วยกระบวนการลูกเสือโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบุญอุปถัมภ์) มีการดำเนินงานที่มีแผนปฏิบัติการและถูกจัดทำขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม มีความชัดเจนสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วงภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้แน่นอน รวมถึงมีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนร่วมกัน เพื่อให้บุคลากรทราบถึงสิ่งที่ต้องทำและรับผิดชอบที่จะช่วยกันทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ประกอบกับทางโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบุญอุปถัมภ์) ได้ดำเนินการพัฒนานักเรียนด้วยกระบวนการลูกเสืออย่างต่อเนื่อง จึงจะเห็นได้ว่าตลอดกระบวนการดำเนินโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดี ด้วยกระบวนการ

ลูกเสือของโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบุญอุปถัมภ์) โรงเรียนดำเนินงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน และดำเนินงานตามหลักการทางวิชาการและการบริหาร ส่งผลให้ผลการประเมินโครงการในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของสุจิตา คติศิริกัญชร (2557) ในการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนแม่ทาวีทยาคม จังหวัดลำพูน ตามรูปแบบ CIPP Model ผลการประเมิน พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

2. จากผลการประเมินด้านบริบทของโครงการ ที่พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยข้อที่มีความเหมาะสมเป็นอันดับแรกและอยู่ในระดับมากที่สุด คือ โรงเรียนวางแผนการดำเนินโครงการโดยใช้ข้อมูลหรือผลการประเมินต่าง ๆ จากการดำเนินงานที่ผ่านมาเป็นสารสนเทศประกอบการตัดสินใจและกำหนดทางเลือก ร่องลงมา ได้แก่ วัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงานของโครงการสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นและจุดเน้น และทิศทางการพัฒนาของโรงเรียน และโรงเรียนมีสภาพการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ชมรม และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะในการวางแผนการดำเนินงานโครงการของโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบุญอุปถัมภ์) นั้น โรงเรียนได้ศึกษาเอกสารแนวทางการดำเนินงานการพัฒนาให้นักเรียนให้มีความเป็นพลเมืองที่ดีด้วยกระบวนการลูกเสือ มีการมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบหลักในการดูแลจัดการโครงการอย่างชัดเจน ศึกษานโยบายในการพัฒนาเด็กและเยาวชน ประกอบด้วยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชน ได้แก่ นโยบายเยาวชนแห่งชาติและแผนนโยบายเด็กและเยาวชนระยะยาว มาตรฐานการศึกษาของชาติพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และนโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 นอกจากนี้ โรงเรียนยังมีการร่วมกันวางแผนการดำเนินงานกิจกรรมโครงการร่วมกัน และปรับปรุงพัฒนาการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศจากการดำเนินการปีที่ผ่านมา ในการปรับปรุงเป้าหมายและพัฒนาโครงการอย่างต่อเนื่อง และที่สำคัญโรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนรับรู้ และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโครงการของโรงเรียน โดยร่วมกันประชุมระดมความคิดจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู และผู้ปกครอง เพื่อให้การพัฒนานักเรียนให้มีความเป็นพลเมืองที่ดี ที่จะมาพัฒนาชุมชนและสังคมต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของสุจิตา คติศิริกัญชร ในการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนแม่ทาวีทยาคม จังหวัดลำพูน ตามรูปแบบ CIPP Model ผลการประเมิน พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก กล่าวคือ ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม ประเมินเกี่ยวกับความสอดคล้องเหมาะสมของโครงการกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งเห็นว่าโครงการมีความสำคัญและมีความ

จำเป็นกับสภาพสังคมปัจจุบัน ตลอดถึงการมีส่วนร่วมของโรงเรียน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งมีความจำเป็นในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จะก่อประโยชน์ต่อนักเรียนในสภาพของสังคมปัจจุบัน (สุจิตา คตศิริกัญชร, 2565)

3. จากผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ ที่พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยข้อที่มีความเหมาะสมเป็นอันดับแรกและอยู่ในระดับมากที่สุด คือ โรงเรียนมีศักยภาพในการจัดหาระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการดำเนินโครงการ รongลงมา ได้แก่ คู่มือการดำเนินโครงการมีความเหมาะสม ชัดเจน เป็นรูปธรรมที่ทุกฝ่ายเข้าใจ ในการปฏิบัติงานในทิศทางเดียวกัน และโรงเรียนมีการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมของโครงการอย่างเพียงพอตามลำดับ ที่เป็นดังนี้ อาจเนื่องมาจากโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดี ด้วยกระบวนการลูกเสือโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบูรณ์อุปถัมภ์) ทั้ง 10 กิจกรรม ได้ผ่านกระบวนการวางแผนการดำเนินงานตามหลักการเป็นอย่างดี และให้ความสำคัญกับบุคลากรที่รับผิดชอบโครงการที่มีความพร้อมความสามารถ ความเหมาะสมและเพียงพอในการดำเนินการ ซึ่งได้รับการสนับสนุนด้วยดีจากผู้บริหารในด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการปฏิบัติกิจกรรมของโครงการอย่างเพียงพอ ตลอดจนระยะเวลาในการดำเนินโครงการมีความเหมาะสม จึงทำให้กิจกรรมทั้ง 10 กิจกรรมสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องสมบูรณ์ ส่งผลให้นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเกิดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรีน ฝุยปุโรย ในการวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนโนนสีดาวิทยา อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ในรูปแบบจำลองชิปปี้ (CIPP Model) ที่พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า มีการกำหนดนโยบายและวางแผนกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม มีการ ตั้งคณะกรรมการก่อนการดำเนินงาน มีการวางแผนเพื่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน มีการดำเนินการมอบหมายงานมีความเหมาะสมกับบุคลากร (กรีน ฝุยปุโรย, 2557)

4. จากผลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินความเหมาะสมเป็นอันดับแรก คือ มีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้เหมาะสมกับทรัพยากร และข้อจำกัดหรือโอกาสที่ดีกว่าในระหว่าง การดำเนินงาน รongลงมา ได้แก่ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมยกย่องชมเชยต่อผู้ที่ประสบความสำเร็จ เป็นแบบอย่างจากการจัดกิจกรรมทั้งฝ่ายครูที่เป็นผู้จัดกิจกรรม และนักเรียนที่เป็นฝ่ายรับการพัฒนา และกระบวนการดำเนินกิจกรรมของโครงการเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ตามลำดับ ที่เป็นดังนี้ อาจเนื่องมาจากโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดีด้วยกระบวนการลูกเสือโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบูรณ์อุปถัมภ์) ทั้ง 10 กิจกรรม มีการวางแผนการดำเนินงานสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน มีการออกแบบกระบวนการหรือขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมในโครงการมีความเหมาะสมกับสภาพครู นักเรียน

และสภาพโรงเรียน สามารถดำเนินกิจกรรมของโครงการตามแผนที่กำหนดได้ ซึ่งในระหว่างดำเนินงานตามกิจกรรมในโครงการ มีการแก้ไขปรับปรุงขั้นตอนและวิธีการ เมื่อพบปัญหาอุปสรรคหรือข้อบกพร่อง โดยครูทุกคนมีส่วนร่วมปฏิบัติและรับผิดชอบในกระบวนการดำเนินกิจกรรมในโครงการ มีการกำกับติดตาม ควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และสามารถปรับปรุงแก้ไขวิธีดำเนินโครงการ เมื่อพบข้อบกพร่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณิการ์ พงศ์ผาสุก ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการเพื่อสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของผู้เรียน ครูเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนให้แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการปัจจัย การสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมือง ของผู้เรียน เนื่องจากครูคือผู้ที่ต้องอยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนอยู่ตลอดเวลาของการดำเนินกิจกรรมการเรียน การสอน (สุพรรณิการ์ พงศ์ผาสุก, 2558) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเยาวลักษณ์ เกสรเกศรา เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนโรงเรียนบ้านหมากหัววัง จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า แนวทางในการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ควรให้มีการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนในด้านต่าง ๆ ด้วยกิจกรรมที่อย่างหลากหลาย และเหมาะสม เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ (เยาวลักษณ์ เกสรเกศรา, 2563)

5. จากผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ ที่พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินเป็นอันดับแรก คือ ด้านดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย รองลงมา ได้แก่ ด้านรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะกิจกรรมที่โรงเรียนได้วางแผนและออกแบบ เกิดจากการร่วมคิด ร่วมวางแผนจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมที่ยึดหลักการในการจัดกิจกรรมลูกเสือ จะต้องเป็นการจัดการศึกษาเพื่อเรียนรู้ ผ่านการกระทำนำไปสู่การอยู่ร่วมกัน และมีชีวิตอยู่อย่างมีศักยภาพ มีศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์รับผิดชอบต่อตนเอง และยึดมั่นในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ จึงส่งผลให้เกิดการพัฒนาตามกิจกรรมที่กำหนด จึงเป็นผลให้ผลผลิตของการพัฒนา คือคุณลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดีของนักเรียน ทั้งนี้ อาจเกิดจากกระบวนการสร้างและการพัฒนารูปแบบกิจกรรมพัฒนาความเป็นพลเมืองที่ดีด้วยกระบวนการลูกเสือ เกิดจากการศึกษาเอกสาร การศึกษาสภาพและความต้องการในการพัฒนารูปแบบการประเมินความเหมาะสม โดยผู้เชี่ยวชาญและการตรวจสอบ มีการชี้แจงทำความเข้าใจถึงแนวการดำเนินกิจกรรมที่ชัดเจน และมีการจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมในแต่ละด้าน ประกอบกับโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบูรณ์อุปถัมภ์) เป็นโรงเรียนต้นแบบในการจัดกิจกรรมลูกเสือ และได้รับรางวัลที่เกี่ยวข้องกับการใช้กระบวนการลูกเสืออย่างมากมายและ

ต่อเนื่อง ทำให้การนำกระบวนการลูกเสือมาพัฒนานักเรียน ให้เกิดความเป็นพลเมืองที่ดี เกิดผลสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของช่อลัดดา ตียะบุตร ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการส่งเสริมจริยธรรม ความมีวินัยในตนเองกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครพนมเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนในโรงเรียน ด้าน ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีระดับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนในโรงเรียน ตามความ คิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก (ช่อลัดดา ตียะบุตร, 2550)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ความสอดคล้องของบริบทที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการพัฒนานักเรียน สู่ความเป็นพลเมือง ที่ดีด้วยกระบวนการลูกเสือของโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบุญอุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า โดยรวมมีความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าที่ใช้ในโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดี ด้วยกระบวนการลูกเสือของโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบุญอุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ความเหมาะสมของกระบวนการที่ใช้ในโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดี ด้วยกระบวนการลูกเสือของโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบุญอุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ประเมินผลผลิตจากการดำเนินโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดีด้วยกระบวนการ ลูกเสือของโรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบุญอุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดี ด้วยกระบวนการลูกเสือ โรงเรียนคลองสอง (เสวตสมบุญอุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 มีข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. ควรจัดให้มีการวิจัยเพื่อประเมินโครงการจากการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภายนอก องค์กร เอกชน หรือบุคคลภายนอก เพื่อจะได้ทราบผลการดำเนินงานโครงการตามสภาพจริงและนำผลไปปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาโครงการให้ดีขึ้น

2. ควรมีการเพิ่มเติมขอบเขตการประเมินในรูปแบบการประเมิน CIPIEST ของสตัฟเฟิลบีมที่เป็นส่วนขยายของรูปแบบการประเมินซีบีพี ซึ่งจะสามารถประเมินได้กว้าง ทั้งการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation: I) การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation: E) การประเมินความยั่งยืน (Sustainability Evaluation: S) และการประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability Evaluation: T)
3. ควรส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อประเมินโครงการด้วยรูปแบบการประเมินอื่น ๆ ในโอกาสต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรีน ฝุยุบโรย. (2557). การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนโนนสีดาวิทยา อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- กลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์. (2555). *พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ช่อลัดดา ตียะบุตร. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างการส่งเสริมจริยธรรมความมีวินัยในตนเองกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เยาวลักษณ์ เกสรเกศรา. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนโรงเรียนบ้านหมากหัววัง จังหวัดลำปาง. เรียกใช้เมื่อ 12 ตุลาคม 2563, จาก <https://shorturl.asia/ibTzy>.
- วิจารณ์ พานิช. (2558). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21. *วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้*, 1(2), 3-14.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สุจิตา คตศิริกฤษ. (2557). รายงานการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนแม่ทาวิทยาคม จังหวัดลำพูน. เรียกใช้เมื่อ 25 มีนาคม 2565 จาก <https://shorturl.asia/aKo7A>.
- สุพรรณิการ์ พงศ์ผาสุก. (2558). การบริหารจัดการเพื่อสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล. ใน *ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Unesco. (2011). Unesco 2011. เรียกใช้เมื่อ 25 มีนาคม 2565 จาก <https://citly.me/2N06x>.